

Altertæppe til Fanefjord Kirke på Møn

Fortællingen om den stedsspecifikke opgave og halvandet års tanker

Af Pia Jensen, væver

Fanefjord Kirke på Møn er en af vores smukkeste middelalderkirker, med op-rindelse helt tilbage til 1250 og berømt for sine fantastiske kalkmalerier. Jeg har besøgt og beundret den flere gange, og stor var min glæde, da jeg i marts 2023 blev kontaktet af sognepræst Tina Preus Hansen. Kirken ønskede et nyt altertæppe og var blevet anbefalet at kontakte mig.

Vi aftalte et møde i kirken senere på året og jeg begyndte at finde kilder. "De danske Kirker" er digitaliseret og heldigvis tilgængelig, derfra gik min læsning videre til undersøgelse af begreber som munkeskifte, gotik, højbarok, Elmelundemesteren mm. Undervejs dukkede en podcast om kirken op. Jeg lyttede til den om og om igen, helt betaget af de beskrivende "farveord", der stammede fra Broby-Johansens "Den danske billedbibel i kalkmalerier", safrangult, kornblomst- og blåbærblåt, mønje- og zinnoberrødt, brun-rødviollet, grøntskyggede .... det vækkede mine sanser, og heldigvis findes bogen antikvarisk, så nu er den blandt mine fagbøger.

Udrustet med denne baggrundsviden, skitsebog, tommestok, kamera og farver tog jeg i april 2023 til højmesse på Møn.

Kirken er nærmest delt i to. Kirkeskibet med de indrammede kirkebænke og den rige udsmykning af kalkmalerier, som pryder både loft, hvælv og søjler, er ét. Koret som er rent hvidkalket, og hvor den flotte bruskbarokke og helt til loftet rækkende altertavle dominerer rummet, er et andet. De to kirkerum er forbundet med en smuk bueportal. Alteret er enkelt med en ådret træbemaling som front - den stemmer fint med kirkebænkenes træpaneler, der er malet i grå og næsten okseblodsrode farver, og med knæfaldssøjlerne gråsorte toner. Selve knæfaldet er i kraftigt rødt læder. Gulvet i begge rum er med gule teglsten. Bag alteret er en halvvæg i en dæmpet grågrøn tone.

Min første tanke var: Kan jeg forene de to rum? Kan jeg skabe sammenhæng mellem den bruskbarokke altertavle og middelalderens kalkmalerier? Altertavlen er gigantisk i forhold til altertæppet, hvordan kan det syne større?

Anden tanke var: Der er en smuk hæklet alterdugsbort med muslingskalmønster, prædikestolens fine nicher er formet som muslingeskaller. Fanefjord Kirke er åben hver dag og går du Camønoen, kommer du her forbi. Når man har gået Pilgrimsvandring til Santiago de Com-

Gulvtæppet ses på vægen

postella, i Spanien, modtager man en muslingeskal.

Til sidst fangede mit blik en fin afstemt oprindelig farveskala, bevaret på væggen bag altertavlen.

Efter Højmassen og en samtale med præsten og to menighedsrådsmedlemmer målte jeg tæppets areal, lavede noter og tog hjem fyldt med indtryk.

Her tegnede jeg et par hurtige skitser, for at fastholde mine tanker, og sendte lidt efter menighedsrådet et overslag. Derefter var der stille frem til oktober 2023, hvor jeg fik besked om at beløbet var bevilget på næste års budget og vi aftalte et møde i januar 2024.

De første skitser kom atter frem. Jeg fortsatte med min tanke om et muslingeskals-udsnit i abstrakt eller stileret form.

Jeg ønskede at tegne et tæppe som udtrykte ro og plads til egen tanke ved altergang - et tæppe som ville virke større end det fysisk kunne være, for at balancere den store altertavle - et tæppe som blev på gulvet uden at svæve - og endelig et tæppe som rakte ned mod kirkeskibet og menigheden, som fremdeles vil sidde der. Jeg så frem til mødet med menighedsrå-

det, hvor jeg kunne høre deres tanker og fortælle om min teknik og arbejdsmetode. Opgaven er at skabe et tæppe, som skal ligge i mange år og fremdeles forholde sig til kirkerummet, alligevel er det væsentligt for mit arbejde også at tale med brugerne - de mennesker som har et forhold til stedet. Det er dem som i nutid har den daglige omgang med tæppet og det betyder noget for mig, at kende deres tanker.

Vi mødtes i præstegårdens konfirmandstue. Jeg medbragte materialer, mindre vævede værker og min billedmappe, for ud fra disse at forklare min metode. Jeg lyttede og fremlagde mine tanker og kom ikke udenom at vise de første skitser, som jeg overfor dem præsenterede med "nu kommer I ind i kunstnerens hjerne, det plejer jeg ikke at vise!" - og det var vigtigt for den videre samtale. Stemningen var for et mindre stringent og mere organisk udtryk og helt sikkert var det, farvemæssigt, som et medlem sagde "kalkmalerierne består, alt andet kan forandre sig". Jeg tog vise ord og nye tanker med hjem.

Den næste måned tegnede jeg omkring 100 variationer over temaet - fra helt konkrete studier af egne og andres muslingeskaller over foto og tegninger - også marinebiologiske - af ibsskaller og Sct. Jakobs skaller - og bevægede mig lang-

somt ind til kernen: Muslingeskallen skulle fylde hele gulvet i koret og kun en lille del af den ville være synlig på altertæppets areal. Nu gav det mening.

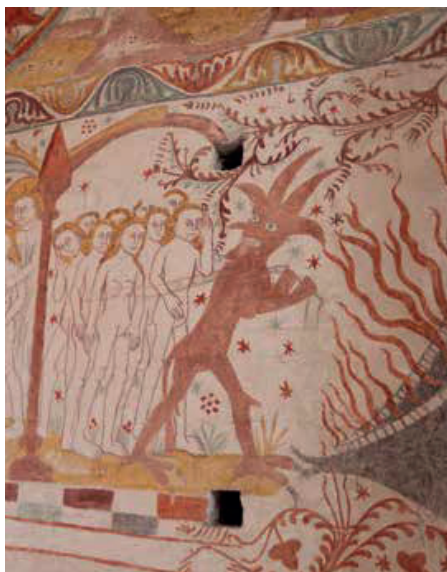
Næste fase. Find den rette farvebalance, indeholdende kalkmaleriernes farver, sam eksistere og samarbejde med altertavels, alterets, kirkebænkenes og ikke mindst knæfaldets farve. Gennem arbejdet med farverne blev det klart, at en lysere farve på knæfaldet, som matchede det nye altertæppes farver, ville åbne rummet og skabe bedre sammenhæng og imødekom menhed mellem kirkeskibet og -koret. Derfor tog jeg to forskellige løsninger til samme skitseforslag med til fremlæg gelsen af mit forslag for menighedsrådet i slutningen af februar 2024.

Det var godt at mødes i kirken og være i de rette omgivelser. Jeg havde forslagsplancher og min farvepalet til skitsen plus garnindfarvningskort fra tidligere projekter med, så jeg kunne vise retning for de toner jeg forestillede mig garnet skulle have. Vi kiggede på skitsen, vi talte om farver og lys, menighedsrødderne tog på eget initiativ mine garnfarvekort og fortalte hvad de så og foretrak – det var en intens halvanden time, en fælles opgave i at forestille sig noget som ikke eksisterer.

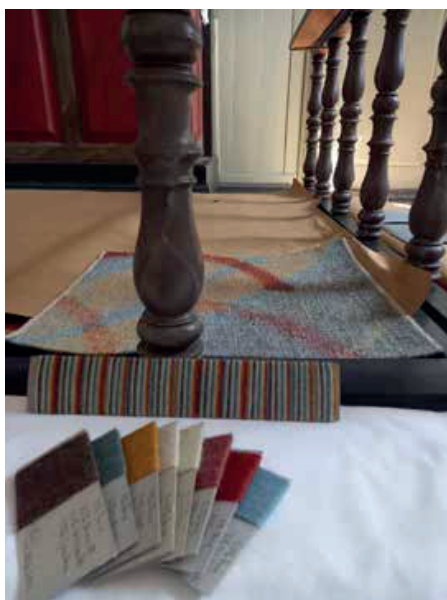
En god uges tid senere fik jeg besked om at forslaget var godkendt og kastede mig med glæde over opgaven.

Til start indfarvningsprøver på garn. Jeg skulle bruge otte farver: to kalkhvide, en gullig- og en gråhvid, en okkergul, en vissegrøn, en jordbrun, en sartblåtone til at samle helheden, og to røde toner, som var i dialog med både kirkebænke, alterfront og knæfald. Det blev til 54 indfarvningsprøver, fem viklede farveblandingskort, tre farvekort væveprøver á 15 farveblandinger, før jeg følte mig sporet ind til en væveprøve på 50 x 55 cm.

Udstyret med den færdige væveprøve besøgte jeg tapetserer Mette Palsteen og lånte en lille samling prøver i stof og skind til mit næste møde i Fanefjord Kirke – fremlæggelsen af garnfarverne og forslag

Fotos: Steen Balle og Pia Jensen

til andet knæfald. Her mødtes jeg i begyndelsen af maj 2024 med tæppeudvalget i menighedsrådet. Til min glæde kunne de, nu hvor væveprøven fandtes konkret, se og forstå mit forslag. Ligesom de kunne følge min tanke om andet knæfald. Sammen valgte vi to stofprøver, som jeg fik til opgave at overveje sammen med tapetsereren og indhente tilbud på, hvad det ville koste at skifte knæfaldet til.

Det var tid for indfarvningen af 14 kg. garn og dejligt at arbejde konkret efter de mange overvejelser og i slutningen af maj var jeg atter på Møn, for at lave den endelige opmåling på "den skæve trapezform". Det er en gammel kirke og intet er lige her.

Jeg kan se ca. 20 cm af, hvad jeg arbejder på, når jeg væver. Derfor beregner jeg alt og væver efter min arbejdstegning, hvor jeg på millimeterpapir har noteret alle skud og alle kædetråde. Denne gang 1616 skud, med dunter af 3 tråde, hvor der gennem hele tæppet konstant ville være mellem 18 og 22 dunter – nogle gange 25, så endnu en uge med at få arbejdstegningen på plads.

Tæppet måler 180 x 275 cm i runde tal. Jeg skar en seks meters kæde, gjorde væven klar, vævede forvæv og prøvevævning i fuld bredde og endelig 13. august 2024 startede jeg vævningen af altertæppet. En god fornemmelse at være i gang, være kunsthåndværker og væver i ordets bedste forstand.

Gennem hele tæppet har mit arbejdstempo været på 9 mm. i timen – nogle dage nåede jeg bare 4 cm. fordi denne skøre væver har fundet på noget hun håber, bliver rigtigt smukt og samtidig er håndværksmæssigt kompliceret, andre dage har jeg nået 9 cm. og uanset dagen så har det været håndværk med glæde. Det er en kæmpe tilfredsstillelse at se noget vokse, nå detil hvor det ruller rundt på bommen og du glør ned på det der er vævet. Tættere på slutningen stiger spændingen. Bliver det som forventet? – holder målene og alle beregningerne? – har håndværkeren gjort sit ypperste?

Den dag er passeret. Tæppet kom af væven 2. november og nu fletter jeg kanter, hæfter ender og glæder mig til monteringen i kirken. Det bliver en stor dag at se altertæppet på plads i Fanefjord Kirke, først da ved jeg om alt hvad jeg har tænkt holder.

Det er et privilegie at væve tæppe til et kirkerum. At gå i dialog med mange hundrede års historie og vide, at det skal bruges og være til daglig glæde længere end jeg formentlig selv er til, giver ydmyghed. Med stor taknemmelighed jeg ser frem til 1. søndag i advent, hvor det nye altertæppe skal indvies. Jeg takker Selskabet for Kirkelig Kunst for at have peget på mig, som en de ville anbefale til opgaven og ikke mindst Fanefjord Kirkes Menighedsråd for at have vist mig tillid og tro på at jeg kunne løse opgaven.

Ingen kan favne hele verden; men tager man en detalje ud og betragter den på tæt hold, fås måske fornemmelse af den store helhed vi alle er del af. Det har været mit mantra i mange år – jeg håber besøgende i Fanefjord Kirke vil fornemme dette fremover.

Fakta:

Tæppet er vævet i norsk spelsauuld på svensk hør. Garnerne er indfarvet med remazolfarve. Jeg har tegnet, beregnet og forberedt vævningen i omkring 500 timer, vævet selve altertæppet på 300 timer og bruger nok 70 timer på min færdiggørelse.

Altertæppet bliver indviet med det eksisterende knæfald. Det er mit håb at der i de kommende år kommer nyt stof på knæfaldet, så altertæppets tanke om sammenhæng mellem kirkeskibet og -koret kan folde sig helt ud.